

Otázka: Temperament a charakter

Předmět: Psychologie

Přidal(a): JaničkaSestřička

Temperament

- Znamená souhrn charakteristických nebo vrozených rysů osobnosti, které se trvale projevují způsobem reagování, jednání a prožívání.
- Vlastnosti temperamentu jsou vrozené. Jsou ovlivněné sebeovládáním.
- Většinu lidí nelze jednoznačně zařadit do určitého typu a snažíme se zjistit pouze převahu temperamentových vlastností.
- Projevy temperamentu mohou být ovlivněny řadou skutečností:
 - poškozením dítěte v prenatálním období
 - špatná výchova (nedostatek emočních projevů v rodině)
 - sociální prostředí (nedostatek motivace)
- Známe-li svůj temperament, můžeme využívat pozitivních vlastností, potlačit negativní a tím lépe zvládat vztahy a život.
- Znalost temperamentu se nám hodí i k vhodnému výběru povolání.

Temperamentové typy

podle HIPPOKRATA

Labilní x Stabilní

Introvertní x Extravertní

- Cholerik (labilní + extravert)
- Sangvinik (stabilní + extravert)
- Flegmatik (stabilní + introvert)

- Melancholik (labilní + introvert)

podle I. P. PAVLOVA

- Převzal názvy od Hippokrata
- Základem jeho typologie je proces vzruchu a útlumu.

	síla	vyrovnanost	pohyblivost	temperament
Vzruch Útlum	+	+	+	Sangvinik
	+	-	+	Cholerik
	+	+	-	Flegmatik
	-	-	-	Melancholik

podle C. G. Junga

- Základ: otevřenost člověka vůči světu (introverze/extraverze)
- Výběr povolání dle temperamentu.
 - **INTROVERT** např. myslivec, kuchař, švec, spisovatel, hrobník apod.
 - **EXTROVERT** např. učitel, lékař, zdravotník, moderátor, herec, manažer

podle Hanse Jurgena Eysencka

Stabilita/labilita emocí (dle míry neurocitismu)

- **STABILNÍ** - stále vyrovnaný ve svých vnějších projevech (nízká míra neurocytů)
- **LABILNÍ** - stále nevyrovnaný ve svých vnějších projevech (vysoká míra neurocytů)

Kretschmerova konstituční typologie

Základ: tělesná konstituce (stavba těla)

- **PYKNICKÝ SOMATOTYP**

- menší postava, kulatá hlava, zavalité tělo, břicho
- **CYKLOTYMNÍ TYP**- kladné: bodrost, veselost, dobrosrdečnost, společenskost, otevřenost; záporné: střídání nálad, manio-deprese

- **ATLETICKÝ SOMATOTYP**

- štíhlá, svalnatá postava, široký hrudník, menší lebka
- **VISKÓZNÍ TYP** - mentální těžkopádnost (zpomalenost), bez silných citových emocí

- **ASTENICKÝ SOMATOTYP**

- vysoký, hubený, bez svalstva, plochý hrudník, úzká ramena, napjatý výraz v obličeji
- **SCHIZOIDNÍ TYP**- přecitlivělý, napjatý, má „svůj svět“, sklon k schizofrenii

FAKTOROVÁ ANALÝZA OSOBNOSTI (5 rysových faktorů)

- **Neurocitismus** (klidnost / neklidnost, odolnost / zranitelnost)
- **Extraverze** (společenskost / uzavřenost, mnohmluvnost / tichost)
- **Otevřenost** (konvenčnost / originalita, bojácnost / odvážnost)
- **Příjemnost** (srdečnost / popudlivost, soucitnost / necitelnost)
- **Svědomitost** (bezstarostnost / opatrnost, nespolehlivost / spolehlivost, svědomitost / nedbalost)
- Jednotlivé vlastnosti hodnotíme na škále 1-7 bodů.

Rozdíl mezi temperamentem a charakterem

- **Temperament**: vrozený, určuje formu chování, jednání, prožívání
- **Charakter**: získaný - výchovou, sebevýchovou, určuje obsah chování

Charakter

- Charakterové vlastnosti osobnosti člověk získává během života výchovou, učením a zkušenostmi v daném sociálním prostředí.
- Charakterové vlastnosti dávají ráz veškerému chování a jednání člověka.
- Charakter na rozdíl od temperamentu určuje obsah chování, kdežto temperament formu.
- Charakterové vlastnosti se projevují ve vztahu k lidem, přírodě, všemu živému, společnosti obsahují v sobě morální podtext (zda jsou v souladu nebo ne) mají charakter kladný/záporný.
- Výrazně se projevuje charakter u zralé osobnosti, která ovládá projevy svého temperamentu, usměrňuje své chování i v obtížných podmínkách.
- Člověk s rozvinutým charakterem jedná soustavně a důsledně podle svých zásad.

Charakter ve vztahu

a) K DRUHÝM LIDEM

Pozitivní:

Kladný vztah

Družnost

Ohleduplnost

Radost z úspěchu druhých

Přejícnost

Vlídnost

Obětavost

Soudržnost

Tolerance

Negativní:

Záporný vztah (hostilita)

Uzavřenost

Bezohlednost

Závist

Nepříjemnost

Agresivita

Lhostejnost

Pomlouvání

Nesnášenlivost

b) K PRÁCI

Pozitivní:

Pracovitost

Pečlivost

Zodpovědnost

Vytrvalost

Svědomitost

Píle

Negativní:

Nespolehlivost

Nesvědomitost

Lenost

Nedbalost

Odmítání úkolů

Nepořádnost

c) CITOVÉ VZTAHY

Pozitivní:

Optimistické postoje

Laskavost

Vztah k rodičům, přátelům..

Negativní:

Pesimismus

Nenávist, nerudnost

Útočnost

d) ODOLNOST K ZÁTĚŽI

Pozitivní:

Stabilita
Statečnost
Překonávání překážek

Negativní:

Labilita
Zbabělost
Vyhýbaní se problémům

e) POSTOJ K VLASTNÍ OSOBĚ

Pozitivní:

Sebedůvěra
Zdravé sebevědomí
Objektivní sebehodnocení

Negativní:

Nedůvěra ve vlastní schopnosti
Pocity méněcennosti
Sebepodceňování
Přemíra sebevědomí nadřazování nad ostatními